

Наукові перспективи
Видавнича група

Ho, Ho
Ho! **Happy
New Year!**

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

*v rámci publikační skupiny
Scientific Publishing Group*

*Svazek LXIV mezinárodní
kolektivní monografie*

*Česká republika
2026*

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Středoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazachstán)
Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd
(Baku, Ázerbájdžán)
Institut vzdělávání Ázerbájdžánské republiky (Baku, Ázerbájdžán)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve veřejné
správě“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)
Mezinárodní poradenská společnost "Sidcon" (Kyjev, Ukrajina)
Evropské lyceum "Vědecké perspektivy" (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „ Vědecká perspektiva “

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LXIV mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2026

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
*Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of
Sciences (Baku, Azerbaijan)*
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan (Baku, Azerbaijan)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
*Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in
Public Administration" (Kyiv, Ukraine)*
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)
International Consulting company "Sidcon" (Kyiv, Ukraine)
European Lyceum "Scientific Perspectives" (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

64-th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2026

ISBN 978-617-8614-27-0
<https://doi.org/10.52058/64-2026>
UDC 001.32: 1/3] (477) (02)
C91

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika
Zveřejněno rozhodnutím akademické rady

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Zápis č. 216/2025 ze dne 08. leden 2026)

Monografie jsou indexovány v mezinárodním vyhledávači Google Scholar

Partnerskými akademickými mezinárodními vydavateli monografie jsou: TOJELT, Paradigm Journal a Shanlax International Journal of Education

Recenzenti:

Karel Nedbálek - doktor práv, profesor v oboru právo (Česká republika)
Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (České republiky)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Ukrajina)
Savvas Mavridis - profesor na Mezinárodní řecké univerzitě v oddělení marketingu a cestovního ruchu, Veřejná instituce (Greece)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Ukrajina)
Humeir Huseyn Akhmedov - doctor of pedagogical sciences, professor (Azerbajdžan)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Slovensko)
Ahmet Selcuk Akdemir - doktor věd, profesor, Malatya Turgut Ozal University (Turecko)
Peter Ošváth - docent práva (Slovensko)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Ukrajina)
Dina Dashevskaja - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: LXIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2026. str. 286

Svazek LXIV mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy; provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovníctví a pojišťovnictví; duševní rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

OBSAH

PŘEDMLUVA

ODDÍL 1. VEŘEJNÁ SPRÁVA

- §1.1 *АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ ПРИНЦИП УКРАЇНСЬКОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: АНАЛІЗ ЗАКОНУ №10392* (**Романенко Є.О.**, Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України, **Гурковський В.І.**, Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України) 8

ODDÍL 2. PEDAGOGIKA, VÝCHOVA, FILOZOFIE, FILOLOGIE

- §2.1 *MASTERING FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE* (**Bykonia O.**, Penitentiary academy of Ukraine, **Shevchenko Yu.**, Chernihiv Polytechnic National University) 17
- §2.2 *ON THE ISSUE OF THE DEFINITION AND SEMANTIC FEATURES OF DIGITAL DISCOURSE* (**Harasym T.O.**, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, **Bezhenar I.V.**, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, **Dzhydzhora L.**, Ternopil Ivan Puluj National Technical University) 39
- §2.3 *IMPLEMENTING HEALTH-PRESERVING TECHNOLOGIES WITHIN THE OPPORTUNITIES AND RESOURCES OF THE SCHOOL LESSON* (**Parfanovych A.Ya.**, Western Ukrainian National University) 50
- §2.4 *ANTHONY BURGESS'S SOCIAL SCIENCE FICTION: EXPANDED ANALYSIS* (**Serdiukova O.I.**, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute") 89
- §2.5 *ФОНОСЕМАНТИЧНА РЕКОНСТРУКЦІЯ АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ ЕРНЕСТА ХЕМІНГВЕЙЯ* (**Коломієць О.М.**, Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», **Головська І.В.**, Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», **Кісельов Д.Л.**, 99

Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», **Ободянська Н.П.**, Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»)

§2.6 ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ 114
(**Михайленко В.В.**, Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»)

ODDÍL 3. PRÁVNÍ VĚDY

§3.1 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЗАСОБАМИ ПОДКАСТИНГУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ 129
(**Співак М.В.**, Національна академія внутрішніх справ)

§3.2 УКРАЇНСЬКЕ ПОВСТАНСЬКЕ ЗАПІЛЛЯ ЯК СКЛАДОВА У СТРУКТУРІ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ: ВІЗІЇ СУЧАСНИХ НАУКОВЦІВ (ВИБРАНІ АСПЕКТИ) 141
(**Ухач В.З.**, Західноукраїнський національний університет)

ODDÍL 4. PSYCHOLOGIE

§4.1 THE EMBODIED SUBJECT AND SENSE OF COHERENCE AS A RESOURCE FOUNDATION FOR PSYCHOLOGICAL WELL-BEING: A SALUTOGENIC PERSPECTIVE 152
(**Krynychko V.V.**, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University)

ODDÍL 5. LÉKAŘSKÉ VĚDY

§5.1 ВИБРАНІ ПИТАННЯ ВПЛИВУ АНАЕРОБНИХ МІКРООРГАНІЗМІВ В ПАТОГЕНЕЗІ ПРОЛІФЕРАТИВНОГО ЗАПАЛЕННЯ 165
(**Мельник О.В.**, ДНП "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького", **Вергун А.Р.**, ДНП "Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького", НМД ТУСО Львівського торговельно-економічного університету)

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LXIV mezinárodní kolektivní monografie

- §5.2 ПОХІДНІ ДИКАРБОНОВИХ КИСЛОТ ЯК ПЕРСПЕКТИВНІ
ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ З ВИСОКОЮ БІОДОСТУПНІСТЮ 191
(Морозюк А.Ю., ДУ «Інститут проблем ендокринної патології
ім В. Я. Данилевського НАМН України»)

ODDÍL 6. BIOLOGIE

- §6.1 INFLUENCE OF ENVIRONMENTAL STRESSORS ON THE 203
HUMAN HEMATOLOGICAL PROFILE (Karnaushenko D.P.,
Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko)

ODDÍL 7. ŘÍZENÍ

- §7.1 ETHICAL GUIDELINES AND VALUE PRINCIPLES IN 214
MANAGEMENT: KEY DETERMINANTS OF MODERN
MANAGEMENT (Makarenko V.Yu., National Academy of the
National Guard of Ukraine)

ODDÍL 8. MEZINÁRODNÍ EKONOMIKA

- §8.1 INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITY OF UKRAINE IN 225
WAR CONDITIONS (Tunitska Yu., State University of Trade and
Economics)

ODDÍL 9. PENÍZE, FINANCE A ÚVĚR

- §9.1 ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ 259
ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВ ЕКОНОМІЧ-
НОГО ЗРОСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВ АЛКОГОЛЬНОЇ ГАЛУЗІ
УКРАЇНИ (Артюх О.В., Одеський національний економічний
університет, Гуцул А.С., Одеський національний економічний
університет)

5. Чикирис Н. Творчість Е. Хемінгуея в Україні: особливості критичної рецепції, історія перекладів. URL: <https://md-eksperiment.org/post/20180511-tvorchist-e-hemingueya-v-ukrayini> (дата звернення 20.12.2025).

6. Насікан З.С. Концептуальні засади становлення фоносемантики як науки про взаємозв'язок звуку та смислу. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/4343/1/64.pdf> (дата звернення 20.12.2025).

7. Ernest Hemingway. For whom the bell tolls. URL: <https://content.ikon.mn/banners/2015/4/9/1468/Hemingway-for-whom-the-bell-24grammata.compdf.pdf> (дата звернення 20.12.2025).

8. Ernest Hemingway. The Old Man and the Sea. URL: <https://www.arvindguptatoys.com/arvindgupta/oldmansea.pdf> (дата звернення 20.12.2025).

9. Ernest Hemingway. A farewell to arms. URL: https://dn790008.ca.archive.org/0/items/farewelltoarms0000erne_r7q3/farewelltoarms0000erne_r7q3.pdf (дата звернення 20.12.2025).

10. Ernest Hemingway. The Snows of Kilimanjaro. URL: <https://pdcrodas.webs.ull.es/naturalismo/HemingwayTheSnowsOfKilimanjaro.pdf> (дата звернення 20.12.2025).

11. Ernest Hemingway. For whom the bell tolls. URL: <https://www.arvindguptatoys.com/arvindgupta/bellstoll.pdf> (дата звернення 20.12.2025).

*§2.6 ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ (Михайленко В.В.,
Комунальний заклад вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний
коледж»)*

Вступ. Сьогодення диктує нові вимоги: процеси застосування креативних ідей, засобів, методів та технологій стали актуальними й нагальними потребами в освіті. Сучасний викладач повинен дати не лише знання, а й підготувати здобувачів освіти до самостійного життя, а це означає, що сучасний учень повинен володіти творчими вміннями та навичками, активно застосовувати здобуті знання на практиці та у житті.

Зацікавлення інноваційними технологіями у зарубіжній педагогіці, явище не нове, воно виникло ще у 50-80 роках ХХ ст. Питання інновації в освіті у свої працях досліджували І. Бех, Л. Даниленко, І. Дичківська, М. Кларін, О. Попова та ін.

Л. Буркова у дослідженні «Ключ до управління: Класифікація педагогічних інновацій як елемент механізму керування інноваційним процесом в освіті» визначає інновацію, як «... нововведення, тобто цілеспрямовані зміни, що вносять у середовище впровадження нові стабільні елементи (нововведення), які викликають перехід системи з одного стану до іншого» [1, с. 32].

Виклад основного матеріалу. Сучасний викладач – це активна, творча особистість, здатна до самореалізації. Тому комунікативна компетентність відіграє важливу роль серед ключових факторів успіху учнів у їх майбутньому.

Є багато тлумачень щодо визначення поняття «компетентність». Проте, поділяю думку Леонової, яка, на мій погляд, доцільно зазначає, що компетентністю називають не просто набір знань і вмінь, а перш за все:

особистісний результат навчальної діяльності; практичний досвід успішного використання відповідних знань і вмінь у різних життєвих ситуаціях; показник того, що учень зумів реалізувати нагромаджений багаж знань і набутих умінь відповідно до визначених освітніх стандартів; індивідуальний досвід реалізації набутих компетенцій.

Отже, комунікативна компетентність – це вміння вступати в комунікацію, знаходити спільну мову з співбесідником, чітко висловлювати думки.

1. Методи та засоби формування комунікативної компетентності на уроках літератури

Розвиток комунікативної компетенції має на меті удосконалити культуру мовлення здобувачів освіти та сприяти засвоєнню мовленнєвого етикету.

Теоретичним підґрунтям дослідження стали праці М. А. Фасолі, Л. В. Пироженка І. М. Дичківської.

Проблему формування мовної особистості досліджували у своїх доробках В. Бадер, С. Караман, М. Вашуленко, М. Пентилюк та ін.

Сьогодні учитель-словесник повинен застосовувати такі педагогічні технології, які розвивали б у здобувачів освіти творче мислення, пізнавальну активність, активізували б уяву, пам'ять, мислення.

Поділяю думку вчених-методистів, які вважають, що урок літератури має бути ефективним і оптимальним за структурою. Тому словесникові треба провести зустріч дитини з художнім твором як високо мистецьким явищем; забезпечити його цілісне сприйняття; дати відповідні знання про літературу; сприяти діалогу «художній текст – читач». [2, с.115]

Для формування комунікативної компетентності на уроках словесності учитель має застосовувати такі методи та прийоми, які б забезпечували:

- розвиток культури мовлення;
- розвиток критичного мислення;
- створення проблемних ситуацій на уроках літератури, які мали б на меті поштовх до мислення та пошуку нових знань;
- створення ситуативних завдань, які б моделювали реальні ситуації спілкування;
- створення завдань пошуково-дослідного характеру;
- уміння презентувати «свій продукт»;
- уміння адаптуватися до мовного середовища.

Формування комунікативної компетентності засобами літератури набуває особливого значення, а отже, потребує комплексного вивчення та глибокого наукового осмислення.

Варто зазначити, що згідно з Державним стандартом базової і повної середньої освіти виокремлено три основні підходи до навчання: компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтований.

Учителі-словесники повинні застосовувати такі форми і методи роботи, які не лише сприяють освоєнню нових вмінь та навичок, але й розвивають у здобувачів освіти творче мислення, активізують пізнавальну діяльність, вміння контролювати власне мовлення та самостійно застосовувати отримані знання в житті.

Поділяю думку М. І. Пентилюка, який стверджує «...уміння, що використовує людина в процесі своєї мовленнєвої діяльності, називаються комунікативними вміннями, що ґрунтується на чіткому усвідомленні дії, її складу, структури [4, с. 27], проте С. Єрмоленко стверджує, що уміння слухати, говорити та читати, писати (висловлювати думку в письмовій формі) теж є комунікативними вміннями [3, с. 42-43].

Варто зазначити, що у своєму арсеналі, учитель має безліч нестандартних методів та прийомів які сприяють формуванню комунікативної компетентності здобувачів освіти.

Найбільший потенціал у формуванні компетентностей мають продуктивні методики і технології.

У даній статті акцентую увагу лише на окремих методах та формах роботи, таких як: використання гри на уроках словесності, створення сторітелінгів.

Вважаю, що використання гри на уроках літератури сприяє розвитку комунікативної компетентності. Зокрема, Я. Коменський, К. Ушинських у своїх трактатах неодноразово порушували це питання і доводили ефективність методу гри на уроках словесності.

Уроки із застосуванням гри спрямовані на формування мовленнєвої компетентності, розвиток творчих здібностей, комунікативних навичок. За допомогою гри здобувачі освіти шукають цікаве та важливе, створюють оригінальні усні та письмові висловлювання.

Застосування гри на практиці.

1. Дидактична гра «Так – ні». Умови: учитель загадує літературний персонаж, певні факти з біографії письменника або коротко описує сюжет твору, здобувачі освіти мають дати чітку відповідь: ТАК чи НІ.

Дану вправу можна застосовувати на будь-якому етапі уроку. Переваги: синтез відомої інформації, усі здобувачі освіти активно залучені до процесу, дана вправа активізує мовленнєву діяльність учнів. Важливо під час виконання цієї вправи виробити стратегію пошуку. Так, наприклад, під час вивчення теми «Ф. Купер – майстер пригодницького роману» запропонуйте учням наступні запитання: Ф. Купер навчався в Єльському коледжі? (так, коли йому виповнилося 12 років); справжнє ім'я письменника Джеймс Купер? (так, Фенімор узяв пізніше, за дівочим прізвищем матері) і т.д.

2. Прес-конференція з автором. Переваги цього методу: здобувачі освіти мають змогу детально обговорити твір або з'ясувати найдрібніші деталі біографії письменника; учні вчаться висловлювати думки, формулювати запитання; створюється позитивна атмосфера на уроці. Працюючи над темою «Морські романи Г. Мелвілла» здобувачі освіти можуть поставити наступні запитання: Хто Ви за професією?; Чому саме «морські романи»?; Хто такий Мобі Дік?; Чому ви відправили Ізмаїла на китобійне судно, невже не було іншого шляху заробити кошти?.

3. Інтерактивна гра «Навігатор»

Дана гра є ефективним інструментом для розвитку комунікативної компетентності на уроках літератури, оскільки є можливість залучити здобувачів освіти до вивчення творів та розвитку їх навичок. Створюється інтерактивна карта, на якій учні розміщують ключові події твору, вписують імені персонажів, місця, де відбуваються події. Кожен елемент карти здобувачі освіти можуть поєднувати з додатковою інформацією, відеофрагментами, запитаннями.

Наприклад, працюючи із соціально-побутовою комедією «Міщанин – шляхтич» на карті напишіть «музика, танці, фехтування, філософія», вкінці карти зобразіть розбите серце. Запропонуйте здобувачам освіти пояснити значення цих слів, чітко дотримуючись порядку слів та послідовності.

4. Гра «Заплутаний лист»

Учні отримують листа від автора твору чи літературного персонажа. У листі допущено ряд помилок, пропущені слова, чи заплутаний сюжет, не дотримано хронології подій. Даний лист потрібно відредагувати. Роботу можна виконувати як колективно так і одноосібно. Наприклад, вивчаючи поему Дж. Мільтона «Втрачений рай» учні отримують листа «У... роки Дж. Мільтон написав поему «Втрачений рай». Твір складається із... пісень і

містить ... віршів. У центрі поеми...». На місці пропусків учні мають вписати потрібну інформацію: 53 роки; з 12 пісень; 11 тисяч віршів; боротьба сатани проти Бога.

Переваги застосування цього методу на уроках літератури: здобувачі освіти вчаться уважно слухати та розвивають вміння бачити та виправляти допущені помилки; демонструють своє розуміння тексту та контексту прочитаного твору; вчаться бути уважними до деталей; розвивають комунікативні навички.

Варто зазначити, що використання гри «Заплутаний лист» на уроках літератури робить заняття цікавим та інтерактивним.

5. Створення та використання сторінок письменників чи персонажів у соціальних мережах.

Переваги застосування цього методу на уроках літератури: інструмент для спілкування; активний засіб згуртування здобувачів освіти над однією темою, проблемою; розвиток комунікативних здібностей учнів; можливість презентувати власний творчий доробок; на основі прочитаного, вивченого, почутого висловлювати особисте ставлення, аналізувати вчинки персонажів. Наприклад, вивчаючи творчість Чарльза Діккенса здобувачам освіти можна запропонувати завдання: 1. Створити соціальну сторінку письменника; розмістити дописи в аккаунті, дібрати світлину на аватар, завантажити фото із життя у спеціальний альбом, прокоментувати свій вибір. Або, вивчаючи творчість Дж. Г. Байрона запитати, як міг би виглядати профіль письменника в Instagram, спробувати за допомогою всього однієї- двох світлин передати зміст певного уривку.

Варто зазначити, що учні не лише виконують пошуково-дослідну роботу, а й проявляють креативність, творчість, розвивають мовно-комунікативну компетентність.

Позитивним є й те, що створенні сторінки можна редагувати, змінювати, додавати нові факти, світлини, спогади.

Варто зауважити, що комунікативна компетентність є архіважливою для здобувачів освіти. Проте, цифрові технології надають неабияку можливість для розвитку комунікативних навичок. Так, наприклад, застосування відео-фрагментів, вебінарів, створення презентацій, storytelling, сторінок письменників, героїв у соціальних мережах дозволяють здобувачам освіти активно взаємодіяти між собою, розвивати критичне мислення, удосконалювати уміння читати та висловлювати власні судження, досконало, вдаючись до деталей, опрацьовувати навчальний матеріал.

Зазначу, що використання цифрових технологій дозволяю створювати інтерактивні завдання, які у свою чергу, стимулюють розвиток комунікативних здібностей у здобувачів освіти.

Учителі-словесники використовують у своїй практиці й цифровий сторітелінг. Варто зазначити, що він може бути реалізований у різних формах: у вигляді відеоролика, презентації або цифрової публікації з мультимедійним контентом. Марина Толмач у статті «Практики цифрового storytelling ...» виділяє такі функції storytelling:

- спонукальну, або мотиваційну (надихає на новий проєкт, ініціативу);
- об'єднувальну (слугує інструментом розвитку дружніх стосунків, колективної культури, спільної ідентичності);
- комунікаційну (підвищує ефективність спілкування);
- впливу (урізноманітнює мотивацію, зміцнює авторитет лідера, формує суспільно корисні переконання);
- практичну, яку ще називають утилітарною (спрощує доведення завдання чи проєкту) [6].

Крім того, на уроках словесності вчителеві варто зосередити увагу й на застосуванні двох важливих методів: відтворення готових текстів і складання власних висловлювань. Зазначу, що ці методи активно сприяють розвитку розвитку комунікативних компетентностей здобувачів освіти.

Здобувачі освіти вчаться детально переказувати прочитане, синтезувати опрацьований матеріал, розвивати уяву та пам'ять, складати власні висловлювання.

Метод storytelling передбачає створення власних історій на основі прочитаних творів; розігрування історій у формі діалогів.

Переваги цього методу: підвищений інтерес до предмету, краще запам'ятовування навчального матеріалу, розвиток творчих здібностей, формування критичного мислення, покращення навичок комунікації. Опрацьовуючи тему О. Вайльда «Портрет Доріана Грея» учням можна запропонувати завдання продовжити твір або створити новий фінал. Здобувачам освіти можна запропонувати обрати одного героя чи героїню з прочитаного твору та підготувати невеликий виступ на тему «Який я персонаж?». Таким чином учні вчаться більш повно уявляти час, події, описані автором твору, не засуджувати і не критикувати, продумувати структуру публічного виступу. Слухачі краще запам'ятовують літературний твір і конкретні моменти з нього, деталізують той чи інший епізод.

Зауважу, що формуючи мовно-комунікативну компетенцію здобувачів освіти вчителеві варто:

- створювати проблемні ситуації (активне залучення учнів до навчального процесу, роботи на уроці, деталізації фактів, виявлення та пояснення розбіжностей;
- використовувати на уроках методами навчально-пізнавальної діяльності;
- враховувати індивідуальні особливості кожної дитини.

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LXIV mezinárodní kolektivní monografie

Для формування мовно-комунікативної компетентності учнів уроках словесності доцільно на **початковому етапі уроку** використовувати такі форми роботи:

- асоціювання;
- припущення на основі малюнків;
- теоретична розминка;
- гра «Зустріч із письменником», або «Інтерв'ю з письменником»;
- створення Фейсбук чи Інстаграм сторінок письменника чи героя;

На основному етапі уроку доцільно застосовуються такі прийоми в роботі, які дозволили б із мінімуму витраченого часу отримати максимум результатів (відповідей, навичок), це:

- робота в групах;
- читання з маркуванням тексту;
- завдання на встановлення відповідності;
- метод дослідження та інші.

На завершальному етапі уроку здобувачі освіти мають можливість обмінятися думками, висловити власні враження, оцінити роботу. Варто використовувати такі прийоми: «незакінчене речення»; твір-п'ятихвилинка; міні-тест, «клоуз-тест»; «метод помилок»; «бліц-турнір»; «скарбниця слова»; «розумне перо»; «острів скарбів» та інші.

Варто зауважити, що комунікативна компетентність є архіважливою для здобувачів освіти. Проте, цифрові технології надають неабияку можливість для розвитку комунікативних навичок. Так, наприклад, застосування відео-фрагментів, вебінарів, створення презентацій, створення та презентація Сторітелінгів.

2. Формування мовно-комунікативної компетентності на уроках словесності засобами цифрових технологій

Очевидно, що в освітньому середовищі застосування цифрових технологій є вкрай важливим та необхідним явищем. Застосування цифрових інструментів на уроках літератури мають ряд переваг, зокрема, дають змогу створювати інтерактивні завдання для розвитку словникового запасу, творчої та пошукової діяльності здобувачів освіти. Отже, є активним інструментом для розвитку мовно-комунікативної компетентності.

Завдяки цифровим платформам учителі можуть застосовувати аудіо та відеоресурси, екранізацію творів на уроках словесності. Здобувачі освіти можуть порівнювати та аналізувати літературні твори (прочитання/екранізація), створювати самостійний продукт (презентація, сторітеллінг, театралізоване дійство).

Проводячи віртуальну екскурсію на уроках словесності доцільно використовувати такі ресурси як Google Expeditions або Google Maps. Ці цифрові ресурси можна використовувати вивчаючи біографію письменника, віртуально відвідувати будинки-музеї письменників, досліджувати історію того чи іншого міста, країни.

Варто зазначити, що віртуальну екскурсію, як форму заняття, варто відносити до категорії нестандартних уроків.

Зауважу, що Михайлів Т. В., Туріщева Л. В. у статті «Нестандартні форми уроків» вказують на різні форми та методи роботи з використанням мультимедійних ресурсів музею:

- провести оглядову і тематичну віртуальну екскурсію;
- використати мультимедійні ресурси музейного сайту для створення електронної бази наочних засобів різних видів: картин, портретів, фото- і відеоматеріалів тощо;

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LXIV mezinárodní kolektivní monografie

- організувати практичну роботу учнів на уроці з віртуальними образами музейних експонатів;
- залучити учнів до використання мультимедійних та інформаційних ресурсів музею в процесі написання повідомлень, рефератів та учнівських пошуково-дослідницьких робіт.

Однак, Чуча О. А. у статті «Віртуальні екскурсії на уроках української літератури як засіб розвитку загальнокультурної компетентності учнів» зауважує, що «віртуальні літературні екскурсії поділяються на такі види:

- літературно-біографічні – екскурсії, пов'язані з життєвим та творчим шляхом письменника;
- літературно-краєзнавчі – екскурсії місцями, які бережуть пам'ять про життя і творчість письменника, поета, драматурга;
- історико-літературні – екскурсії, що розкривають певні періоди розвитку національних культур і літератур;
- літературно-художні – екскурсії світовими виставковими залами; – оглядові сайти, де зібрано кілька віртуальних екскурсій у межах знайомства з одним письменником [7].

За допомогою цифрових платформ на уроках словесності можна проводити віртуальні екскурсії. Наприклад, вивчаючи творчість Г. К. Андерсена, доцільно провести віртуальну екскурсію до музею в Оденсі, Данія, або ж опрацьовуючи творчість братів Я. та В. Грім створювати казкові маршрути: дитячий вікенд у Європу.

Використання віртуальної екскурсії на уроках словесності допомагає здобувачам освіти краще сприймають теоретичний матеріал, детальніше ознайомлюються із біографією письменника, глибше розуміють літературні твори, а також дає змогу відчувати колорит тієї чи іншої епохи.

Ознайомлюючись із життєписом письменника здобувачі освіти можуть створювати віртуальні екскурсії, демонструвати ілюстрації до творів, уривки з кінострічок, відео спогади, фрагменти з листування тощо.

Застосовуючи такі інструменти як Canva чи Prezi на уроках словесності доцільно створювати цифрові презентації. Використання цих інструментів на уроках словесності значно покращує процес навчання, дозволяє створювати цікаві та візуально привабливі презентації, інфографіки, «хмари-слів», постери, які можуть бути використані для вивчення та аналізу літературних творів.

При застосуванні цих цифрових ресурсів на уроках літератури здобувачі освіти вчаться аналізувати, синтезувати вивчений матеріал, створювати власні цифрові продукти та презентувати їх.

Використання «хмари слів» на уроках словесності дає змогу учителю зашифрувати тему уроку, ключові слова вивченого твору, відомості із життєпису наратора.

Створюючи «хмари слів» на уроках словесності доцільно використати такі англomовні сервіси як Word Cloud Generation та Word Art (Tagul). За допомогою цих інтернет-ресурсів, створюючи «хмари слів», учні можуть вибирати кількість слів, їх величину та кут нахилу, змінювати шрифт, обирати різну форму.

Для розвитку мовно-комунікативної компетенції доцільно застосовувати на уроках словесності і Google Форми. За допомогою них можна створювати тести, опитувальники, вікторини, анкети тощо. Варто зазначити, що за допомогою Google Форм можна створювати запитання різних типів: з одним або кількома варіантами відповідей, чи вибрати правильну відповідь із списку, можна додавати фото/відео з YouTube.

Залежно від мети та типу уроку вчитель має змогу обрати й відповідну Google Форму.

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LXIV mezinárodní kolektivní monografie

Наприклад, під час роботи з текстом на уроках словесності учні заповнюють Google Форму з відкритими відповідями:

- визначити тему, ідею, літературний рід твору;
- виписати художні засоби;
- визначити проблематику твору;
- скласти цитатну характеристику персонажа.

Такі платформи як Zoom, або Skype можуть бути використані для віртуальних обговорень, дискусій, презентацій, обговорення проєктів, проведення творчих інсценізацій.

Варто зазначити, що програма Padlet дозволяє вчителю створювати віртуальні дошки. Здобувачі освіти можуть додавати текст, зображення, відео та інші матеріали. Програма дозволяє організовувати спільну роботу та активно обмінюватися думками, ідеями. За допомогою цього цифрового інструменту можна проводити онлайн-дискусії, обговорювати літературні теми чи проводити роботу в малих групах. Уроки із застосуванням програми Padlet спрямовані на формування мовленнєвої компетентності, розвиток творчих здібностей, комунікативних навичок. Здобувачі освіти шукають цікаве та важливе, створюють оригінальні усні та письмові висловлювання.

Варто зазначити, що під час створення мультимедійних презентацій, прес-конференцій з автором, інтерактивна гра «Навігатор», гра «Заплутаний лист» варто користуватися онлайн-сервісом VoiceThread. Здобувачі освіти мають можливість створювати мультимедійні презентації, які можна коментувати голосом, текстом або відео, висловлювати власні судження та ідеї у віртуальному форматі, спілкуючись з учнями та вчителем.

Відомо, що одним із важливих аспектів комунікативної компетентності є здатність ефективно висловлювати свої думки та ділитися ними з іншими. Інструмент VoiceThread надає можливість студентам вести обговорення та аналізувати текстовий матеріал у віртуальному форматі. Використання

інструменту VoiceThread сприяє розвитку різних аспектів комунікативної компетентності. Здобувачі освіти отримують можливість висловлювати свої думки у віртуальному середовищі, навчаються слухати та реагувати на думки інших, розвивають навички обговорення та аргументації.

Варто зауважити, що учні вдосконалюють навички публічного виступу та виробляють вміння працювати в команді.

Тому, інструмент VoiceThread відіграє важливу роль у формуванні мовно-комунікативної компетентності здобувачів.

Висновки. Формування мовно-комунікативної компетентності здобувачів освіти є провідною метою на уроках словесності. Учні мають опанувати навички чітко та точно висловлювати думки, аналізувати та синтезувати вивчений матеріал. Учитель, у свою чергу, має застосовувати на уроках словесності різноманітні методики та техніки, у тому числі й цифрові інструменти, для формування комунікативної компетентності здобувачів освіти.

Отже, формування мовно-комунікативної компетентності здобувачів освіти на уроках словесності, в тому числі й засобами цифрових інструментів та методик, передбачає розвиток умінь слухати, говорити, критично мислити та бути активним співучасником навчального процесу.

Цифрові інструменти, онлайн-платформи для спілкування, створення презентацій, творчих проєктів та їх захист значно підвищують рівень знань та формують у здобувачів освіти навички мовно-комунікативної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Буркова Л. Ключ до управління: Класифікація педагогічних інновацій як елемент механізму керування інноваційним процесом в освіті. *Директор школи, ліцею, гімназії*. № 1. С. 31–37.

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LXIV mezinárodní kolektivní monografie

2. Волошина Н. Й. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник К.: Ленвіт, 2002. 334с.
3. Єрмоленко С. Я. Формування комунікативної компетенції у лінгводидактиці. *Українська мова і література в школі*. 2007. № 3. С 42–46.
4. Пометун О. І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання К.; АСК., 2005. 197 с.
5. Михайлів Т. В., Туріщева Л. В. та ін. Нестандартні форми уроків. Х., 2006. С. 17.
6. Толмач Марина 601835-1-10-20220713
7. Чуча О. А <https://elibrary.kdpu.edu.ua>